

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jncipiu[n]t capitula statuto[rum] ecclesie Colon[iensis] edito[rum] a bone
memorie d[omi]no Henrico archiep[iscop]o Colon[iensis] secundario facta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

ponderare vel diminuerē p̄sumāt. Cō-
trafacientes talit̄ absoluēdo ligatos ex
excoicationi ip̄o facto decernimus subiacē
p̄posq; rasōs noīz excoicatorū taliter
impresores tāq; falsarios volum⁹ iudi-
cari. Precipiētes statuta n̄ra oīa ⁊ sin-
gula sub penis in eis cōtentis inuio-
lūter obseruari. Et ne possēt ignoran-
tia quoq; mō p̄redi p̄cipim⁹ oībus ⁊ sin-
gulis p̄latis rectorib⁹ ecclesiariū. corūq;
vicarijs q; copiā in scriptis recipe ⁊ ha-
bere infra menses a data p̄ntium sub pe-
na simili teneantur.

Contra illos qui truncos erigunt in
plateis et oblationes tollunt.

Item cū ex inductione q̄dā p̄ aliquorū
laicorū insolētias sit inductum q; trunci
lignei erigunt in plateis publicis ⁊ lo-
cis alijs ad recipiendū ibidez elemosy-
nas fidelīū. cū ex reuerentia sanctorū in
ecclesijs altarib⁹ ⁊ alijs locis deo sacra-
tis. oblationes sint et munera offerēda
et nihilominus oblatōes in h̄mōi trā-
ctis repositas. et legata sc̄a ecclesijs ple-
banis et rectoribus inscijs pro sua di-
stribuūt volūtate. cū ad ip̄os rectores.
p̄dictorū distributio et ordinatio. ⁊ nō
ad ip̄os laicos de iure pertinere noscatur
q̄ de cetero fieri prohibem⁹. Cōtrariū
faciētes excoicationis sn̄e ip̄o facto de-
cernimus subiacere.

Ne quis inducat alii ad sepulturaz
eligendā.

Item prohibemus districte sub
excoicationis pena late sn̄e in
his scriptis. ne quis cuiuscunq;
status ordinis sine conditionis existat.
aliquos inducat. cogat vel seducat. vt
abbi q; in p̄pria prochia eligat sepul-
turā. nisi sp̄ote et vltionens a seip̄o alibi
dixerit eligendā.

De clericis vel religiosi nō debent co-
rā iudice seculari in causaz trahi nec eo-
rum bona iudicio seculari arrestari.

Item cū clerici et religiosi corā
iudicio seculari n̄ debeant in cāz
trahi sui vel ecclesie aut alicui⁹

alterius noīe aut bona eorū seculari iu-
dicio arrestari. nec a laicis cōtra eos di-
ctari sn̄a: hec fieri sub interminatione
excoicationis. quāserim⁹ in his scrip-
tis. firmiter p̄hibētes p̄decessorū n̄rorū sta-
tuta in hoc casu edita innouātes statui-
mus vt si laicus clericū aut religiosum
ad forū traxerit secularē vel bona ec-
clesiariū vel ecclesiasticaz p̄sonarū siue
religiosarū ad ip̄os cōiter vel diuisim
spectantia iudicio seculari arrestauerit
seu p̄curauerit arrestari. idēz laicus
oīno cadat a causa. et nihilomin⁹ p̄ ou-
dinariū ip̄ius excoicatus nūcietur pu-
blice vsq; ad satisfactōnē cōdignā. p̄re-
rea iudex secularis et scabini loci in q̄
hoc cōtigerit p̄ ordinariū ip̄ius loci mo-
neantur vt de tali se nullaten⁹ intromit-
tāt penit⁹ desistēdo reuocādo infra tri-
duū. si i aliq; occasiōe h̄mōi in iudiciū
ip̄i clerici vel religiosi ē p̄cessus. Alio-
qui ip̄i iudices et scabini p̄ ordinariū eū-
dē sine dilatiōe q̄libz excoicent. ⁊ excoi-
cati publice vsq; ad satisfactōnē condig-
naz nūciet. In q̄ excoicatio ē si p̄ qui
denā p̄durauerit. loc⁹ ille extitit sic eccle-
siastico suppositus interdico. q̄ nō re-
loret nisi prius sit sufficient̄ satisfactūz
passo iniuriā et nobis ac ecclesie ⁊ iudi-
catū si q̄ factū ē p̄ ip̄m clericū aut reli-
giosū. et si q̄ aliud ē subsecutū sit peit⁹
reuocati. Lecte et publicate sūt he cō-
stitutiones feria sc̄da post d̄nicā Inno-
cauit. Anno d̄ni. M. C. C. L. sexto.

Incipiūt capitula

statutorū ecclesie Coloniē editorū a bone
memorie d̄no Henrico archiepo Coloniē
secundario facta.

Primo de festis que sūt celebrāda.
Itē q̄n̄ Ḡl̄a in excels⁹ sit cātādū.
Itē que ferie sunt ieiunāde.

Item aliter bissextus sit seruandus
 Item de celebratiōe festoz annūciatiōis
 beate marie virginis et alioz sanctorū in
 fra octauas pasche venientiū.
 Item de festo trinitatis qñ sit tenendū
 et eucharistie, et nocturnis.
 Item de officio scholastici.
 Item de obseruatiā capituloz siue tracta
 tum capitulorum.
 Item de recipiendis quotidianis distri
 butionibus tpe interdicti.
 Item ne aliquis sacerdos plures q̄ vnā
 primam missam celebret.
 Item quibus diebus prochiani teneant
 venire ad ecclesiā suā prochiale.
 Item q̄ filiosi mutuū vl' debitū n̄ p̄hāt
 et q̄ clerici officia inhonesta n̄ exerceāt
 Item cōtra clericos cōsūrā clericalem et
 vestes clericales nō deferētes
 Item ne quis laicus arresset vel detineat
 bona clericorum.
 Item ne laici faciāt statuta in p̄iudiciū
 alicuius ecclesie.
 Item cōtra moniales violatas exēun
 tos suū monasteriū et cōtra violatores
 eorundem.

Iucipiunt statuta predicta:

In nomine sancte et indiuidue trinitatis.
 p̄is. et filij, et sp̄s sancti Amen. Anno
 eiusdē. M. C. C. septimo q̄rta die mē
 sis Martij, que ē crastinū dnice Inuoca
 me in dictione quita. Henricus dei
 gratia sancte Coloniē ecclesie archieps
 sacri imperij p̄ Italiā archicācellari⁹ dile
 ctus in ch̄o. Priorib⁹ maioris ecclesie
 aliaz ecclesiaz, caplis, collegijs, p̄uicis
 cōuentib⁹, ch̄ianitatū decanis, ecclesiarū
 rectorib⁹ alijsq; sue ciuitatis et dioceps
 Coloniē, ch̄ū fidelib⁹ vniuersis, salutem
 in dño sempiternā. Quoniam hūana
 natura lōge priorib⁹ solito t̄pibus labit
 ad delicta, et hūana cupiditas licitū mal
 et pacis emula, discordias et dissensio
 nes adinuenit q̄b⁹ hūana ges ecclesiaz
 et clēicoz libertas opprimē suscitāt nos

vniuersorum actibus finem quo possu
 mus remedio prospicere cupientes ad
 honorē dei sancte m̄ris rhomane ecclie
 necnō Coloniē, et filiaz ei⁹ p̄ ipaz pace et
 salubri statu, et libertate seruāda p̄des
 cessorū n̄rōz statuta ordinaria cōfirmat
 m⁹ de cōsilio et assensu capli n̄ri et plar
 toz Coloniē, statuta edim⁹ infrascripta.

De celebratione festorum.

Et vniiformitas diuinorū et festo
 rum que p̄ āni circulū occurrūt
 obseruet. districte p̄cipim⁹ et mā
 dam⁹ vt oēs ecclesie tā cōuentuales q̄
 alie prochiales capitularia sua habeāt
 et corrigāt fm caplarū n̄m ecclesie Co
 loniē maioris, et festa infra scripta ch̄ū
 deles teneāt celebret solēniter et obser
 uent, videlz in Januario, festū Circūci
 sionis dñi, Ep̄hie, Agnetis virginis, Cō
 uersionis sancti pauli. In februario, fe
 sta purificationis beate virginis marie, Ca
 thedre petri, Mathie ap̄li. In martio
 Annūciationis beate virginis marie. In
 Aprili, nullū festū nisi forte festū pasche
 et Georgij martyris. In maio, festa ap̄lo
 rum philippi et Jacobi, Inuocōnis scō
 crucis. In Junio festū natiuitatis Jo
 hānis baptiste, petri et pauli ap̄loz In
 Julio, beate marie magdalene, Jacobi
 ap̄li, p̄thaleontis. In augusto, festa bea
 ti petri ad vincula, Laurētij, Assumpti
 onis beate virginis Marie, Bartholom
 ei apostoli, Decollationis Johannis
 baptiste. In Septēbru, festa Natiuitatis
 beate marie, Exaltatio sancte crucis, Ma
 thei apostoli, Sancti Michaelis archan
 geli. In octobri, festa beatorum Gero
 nis et victoris, Undecim milium vir
 ginum, Severini, Simonis et Jude a
 postolorum. In Nouembri, festa omniū
 sanctorum, Martini, Cuniberti, Cecile
 virginis, Katherine virginis Andree
 apostoli. In decembri, festa Nicolai
 Thome apostoli, Natiuitas domi sancti
 Stephani, Sancti Iohis euāgeliste.
 E uij.